

Bestyrelsens beretning 2022

Rammen

Ifølge FNs klimapanel så er vi et minut i midnat i forhold til klimaforandringer og midt i den 6. masseuddøen af arter, en global biodiversitetskatastrofe – alt sammen skabt af os mennesker.

Mennesker påvirker natur og miljø i en grad og på måder som vi har svært ved at fatte – og ikke mindst - tage konsekvenserne af.

Alle har viet ansvar for at gøre vores del, ingen har ret til at leve som om vi har fire jordkloder – men det er det, vi gør i vores del af verden,

også på Bornholm – i form af vores byggeri, vores varekøb, vores transport, vores måde at bo på, vores ferierejser – listen er meget længere – det er hele vores livsstil.

Det handler om, at vi mennesker skal lære at gøre tingene på en grundlæggende anden måde, hvis naturen og vi selv skal have en chance.

Vi må starte med os selv. Hver for sig og sammen. Og det er bare svært, utroligt svært.

DN Bornholm

Hvad gør vi i DN Bornholm i denne situation?

Vi kunne fx have organiseret samkørsel til dette møde, eller lagt det, så man nemt kunne til og fra med den offentlige bustrafik. Men det har vi ikke været vant til – og hvordan skal vi gribe det an.

Der er så mange steder vi skal til at sætte ind, at man nemt kan blive handlingslammet, men det er det sidste naturen og klimaet har brug for.

Hvad betyder det for arbejdet i DN Bornholm?

Havvindmøller

Helt konkret betyder den alvorlige situation for klima og natur, at vi i DN har ændret vores opfattelse af, om det er i orden at man kan se vindmøller og solcelleparker.

Vi skal bruge vind og sol til at lave energi, og hensynet til udsigt er udelukkende et hensyn til os mennesker. Ikke et hensyn til natur eller klima.

Vindmøller og solceller kan man fjerne, når de har gjort deres gavn, men klimaforandringerne kan vi ikke rulle tilbage.

Vi holder stadig fast i, at vindmølle anlæggene skal holdes ude af naturområder på havet og på land – for naturens skyld.

Nye anlæg skal udformes så de giver størst muligt grundlag for ny natur fx i form af volde og beplantninger omkring landanlæg, og på møllefundamenter på havet.

Vi prøver også at redde vores nattemørke ude over havet fra røde blinkende lys – det er et hensyn til mennesker, men det kommer ikke naturen eller klimaet til skade.

Havet omkring bornholm

Østersøen er hårdt medtaget af forurening, både med miljøgifte og næringsstoffer. Det er underligt at bo på en ø, hvor man efterhånden vanskeligt kan få friskfanget fisk.

Det er en menneskeskabt katastrofe, men den sker i slowmotion, og det er måske derfor der ikke er større ramaskrig over det.

Vi ser en fremtid hvor det hav som Bornholm er omgivet af, ikke længere er fuldt af fisk og fiskerbåde, men af vindmøller.

Det er muligt at disse vindmøller kan danne grundlag for andre former for fiskeri i fremtiden, fx muslinger. Det arbejder en ny forening med, Blå Bornholm, og her bakker vi i DN Bornholm gerne op, så længe udviklingen sker på naturens præmisser.

Bedre natur

Naturnationalparken i Almindingen er på vej til at blive en realitet. Det glæder os.

Det bliver spændende at følge hvordan en skov plantet med hugst for øje over de kommende år udvikler sig i mere naturlig retning.

I naturnationalparken vil natur stå i første række, og skoven vil blive meget mere dynamisk og varieret. Vi kommer nok til at gå mere på skovtur i gummistøvler, for der kommer meget mere vand, når grøfterne sløjfes.

Man kan kun ærgre sig over at vi ikke som mennesker kan regne med at blive meget mere end 100 år, så man ikke kan følge det lange perspektiv.

Og ja, der kommer hegning, men den nederste tråd hæves, så rådyr, pindsvin og harer kan færdes frit.

Bengt Holst har på fineste vis redegjort for de vilde dyrs liv i en naturnationalpark

Mere natur

Vi skal have meget mere natur - det er slet ikke nok med en naturnationalpark i Almindingen. På landsplan vil de 15 naturnationalparker kun komme til at udgøre 1 pct. af Danmarks areal. Vi skal op på 30 pct. beskyttet natur.

På Bornholm udgør eng, hede og mose omkring 3,5 pct. Godt vi har Dueodde-fredningen og Hammerknuden – ellers ville tallet nok være lavere. Det med fredninger kommer jeg tilbage til.

I det åbne land har vi samme andel af landbrug som i resten af landet – omkring 60 pct. Det er her, i hverdagsnaturen, at vi skal arbejde på at give naturen fodfæste – igen - på samme måde som de grønne områder i byerne og folks haver.

Vi har sammen med Bornholms Landbrug og DOF deltaget i projektet Agerlandets Fugle der i praksis viser, hvordan der kan skabes bedre forhold for fugle og andre dyr i det dyrkede land.

Sammen med kommunen og Bornholms Landbrug har vi også igangsat et forsøg på at forbedre grøftekanternes naturfunktion i landskabet.

Der er udvalgt 5 strækninger, der skal følges de kommende år.

Kommunen vil forbedre sin slåningspraksis og rive det afslåede materiale af.

De berørte landmænd vil sikre, at der ikke kommer sprøjtemidler eller gødning på grøftekanterne,

og vi i DN vil følge udviklingen ved at tælle arter hver sommer.

Desuden håber vi på, at vi kan inspirere private grøftekantsejere til at interessere sig for planterne i på deres grøftekant.

Vi arbejder på at holde kommunen fast på dens naturpolitik fra 2021, så den ikke kun bliver til festtaler og branding, men så den rent faktisk kan mærkes i det, som kommunen gør.

På børne og unge-området er der rigtig god gang i Grøn Dannelse. Her er flere i vores bestyrelse kraftigt involveret I kommunens praktiske indsats på grønne områder sker der også gode ting, bl.a. er kommunen engageret i det nye naturområde ved Aakirkeby.

På planområdet er det sværere at få kommunalbestyrelsen til at lade naturen få plads. Ja, der er mange hensyn, men de kan ikke vægtes lige tungt. Naturen er både vigtig i sin egen ret, men også som attraktion for bornholmere og øens gæster.

Vi arbejder aktuelt på, at kommunen skal stoppe udlægning af nye sommerhusområder i områder, der er i kommuneplanen er udpeget til økologiske forbindelser. Det enkelte lille område skal ikke ses for sig – det er den

salamitaktik, der blandt andet har ført os frem til den natur-misère vi har i dag.

Fredning af Paradisbakkerne

Som tidligere nævnt så skal vi på Bornholm være glade for de fredninger, der er foretaget i tidens løb.

Hammerknuden og Strandmarksfredningen på Dueodde er markante eksempler fra tidligere på fredninger, der har været afgørende for det Bornholm, vi kender i dag.

Fra nyere tid kan nævnes fredningerne af Ringebakkerne og Svartingedalen – områder hvor mange nu kan opleve naturen, og hvor den får mulighed for at udvikle sig.

Nu vil vi frede Paradisbakkerne - og hvad skal det til for? Det kan siges meget kort – de skal fredes for at sikre deres natur og geologi for nutiden og fremtiden.

Der er nogle få fredninger i området allerede, fx Årsdale Ret og området omkring Gamle Dam. De fredninger skal opdateres og en større del af området skal med ind under en fredning.

Lodsejerne har gjort og gør meget for at passe på området, ingen tvivl om det, men en fredning er den stærkeste beskyttelse vi kan give – og den fortjener Paradisbakkerne. Det er et stort og langvarigt arbejde at rejse en frednings-sag. DNs fredningssekretariat står for opgaven, med deres

store erfaring både med proces og indhold. Vi har stor tillid til, at der nok skal blive nået et godt resultat for naturen – og for lodsejerne.

Hvordan skal det lykkes?

Klimaforandringer og biodiversitetskrise er noget, som vi der er her i dag, begynder at opleve, men det bliver vores børn, børnebørn og kommende generationer, der rigtig vil mærke konsekvenserne, hvis vi ikke ændrer vores livsstil.

Derfor er det vigtigt, at vi får skabt forståelse både hos os selv, men også hos børnene, så de kommer til at holde af naturen og forstår hvor vigtigt det er at passe på den og give den plads.

Skyld og skam er ikke gode indlæringsværktøjer, hverken for børn eller voksne.

Vi skal prøve at skabe positive oplevelser og interesse. I det seneste år har vi haft 3 arrangementer med særligt fokus på børn og deres forældre.

Det ene blev holdt sammen med den nye forening Grønne Klippebørn, og det var en overvældende god oplevelse for alle. Det andet var en dejlig eftermiddag i Vild med Viljeparken ved NaturBornholm og det tredje var en flagermusetur med udgangspunkt i det nye

flagermusecenter i Rø plantage. Vi vil rigtig gerne lave mere med og for børn og deres voksne i 2023.

Sammen med Naturhistorisk forening har vi igen i år afholdt en perlerække af ture ud i den bornholmske natur – i alt 10 ture er det blevet til, med god deltagelse.

D. 10. september blev det første Evighedstræ på Bornholm udpeget – et mere en 100-årigt morbærtræ, der står i haven på Listedgård.

Vi vil med kampagnen Evighedstræer skabe større opmærksomhed og få bedre overblik over de store, gamle og bevaringsværdige træer på Bornholm.

Disse træer har stor værdi, både kulturelt og æstetisk - og så fungerer de som levesteder for en lang række insekter, fugle og svampe. Derfor skal vi passe på dem.

Med dette eksempel på en indsats hvor mange kan være med til at gøre en positiv forskel, vil jeg afslutte bestyrelsens beretning.

Tak til bestyrelsen og tak til medlemmerne – sammen er vi med til at gøre en forskel for naturen.